

**Mlada
Sodobnost**

Ivana Zajc

Ana Kalin: Nala.

Ilustrirala Maša Kozjek.

*Ljubljana: Mladinska knjiga (Knjižnica
Čebelica), 2019.*



Tema slikanice *Nala* je medrasna posvojitev, ki se v slovenski otroško-mladinski književnosti redko pojavlja. Tuja dela za otroke se teh vsebin pogosto lotevajo skozi različne prispodobе – denimo o živalski družini, ki medse sprejme malčka druge živalske vrste. Ko te knjige privzemajo vidik posvojenega malčka, neredko govorijo o alienaciji, ki jo čuti prišlek v novi družini, a to nikakor ne velja za slikanico *Nala*, prvenec Ane Kalin. Avtorica se je podpisala že pod več publicističnih besedil o posvojitvi, v katerih je govorila o lastni izkušnji, tako kot njeni članki pa tudi njena nova knjiga o tem govori neposredno. Slikanica bralca vključuje pogovore mlade družine, v kateri živi temnopolta deklica.

Zgodba se osredotoča na drobne trenutke iz vsakdana ljubljanske družine, ki izrišejo širšo zgodbo o posvojenki Nali iz Kenije. Deklica v klepetu z mamo opazuje nosečnice in jo sprašuje, ali je mama tudi njo nosila v trebuhu. Priča smo neumorni radovednosti dekletca, ki ga seveda zanima, od kod prihaja. Ne gre za to, da opazuje svojo barvo kože ali da se počuti drugačno od ostalih, temveč jo zanima, ali je bila tudi ona kdaj v maminem trebuhu. Mama ji prijazno pove zgodbo, ki jo je deklica očitno slišala že večkrat: o tem, kako so jo kot dojenčico prišli iskat v domovino. Naslednji dan Nala staršem razglasi, da si želi bratca ali sestrico. Očka ji razloži: “Saj veš, da z mamo ne moreva imeti otrok tako, da bi prišli iz maminega

trebuha.” Mama razume hčerkino željo, a deklici razloži, da so dovolj tudi le oni trije, saj se imajo lepo. Oba ji znova pripovedujeta o tem, kako so se našli in kako dolgo sta čakala nanjo. Razlagata, kako sta doživljala njihovo prvo srečanje, kako vesela sta bila in kako strah ju je hkrati bilo. Skupaj podoživljajo trenutke nastajanja mlade družine. Mama in oče situacije ne olepšujeta, saj deklici povesta, da ženska, ki jo je nosila v trebuhu, zanjo ni mogla poskrbeti, ker je bila zelo mlada. Povesta ji, kako se je odločila, da za svojega otroka najde druge starše, saj je zanjo želela le najboljše. Slikanica se zaključi z idilično podobo družinice, ki si izmenjuje drobne nežnosti, preden deklica zaspi. Ni je strah, saj je prepričana, da jo starša varujeta pred tigri.

Zgodbi uspe v nekaj zamahih prikazati ljubeče okolje, ki goji iskrene odnose, tudi ko govori o zahtevnih temah, kot je posvojitve. Te tematike se loteva z vidika doživljanja deklice, ki se počuti varno in je zadovoljna. V tem umirjenem okolju se ji porajajo vprašanja. To, kar bi lahko bil vir konfliktnih situacij – dekličino iskanje korenin –, je v knjigi prikazano kot naravno odkrivanje lastne zgodovine. Starša pred deklico ničesar ne skrivata: mirno ji pojasnjujeta, od kod prihaja, pa tudi, da ne moreta imeti drugih otrok. O teh kompleksnih vsebinah govorita z lahkoto para, ki je pomirjen z vsem, kar se je dogajalo. Deklici nudita prostor, kjer je lahko radovedna, na njena vprašanja odgovarjata neposredno. Pomembno je, da knjiga ne viktimizira niti posvojenke niti neplodnih staršev, ampak govori o ljudeh, ki so se našli in so skupaj srečni. Fokus je na trenutnem stanju in ne na morebitnih preteklih stiskah. Prav tako družino lepo sprejme okolje, v katerem živi. Tako ta preprosta, a hkrati ganljiva slikanica prikaže, kaj pomeni družina: gre za ljudi, ki jih veže zavestna in močna ljubezen. Za to knjiga izbere zelo preprosto strukturo, prikaže le nekaj prizorov iz življenja in likov posebej ne karakterizira, temveč pusti bralcu, da si predstavlja, za kakšne osebe gre. Besedilo se osredotoča na ustvarjanje prijetnega vzdušja, ki vlada v družini, kar mu z vedrimi besedami, ki si jih izmenjajo literarne osebe, uspeva. K temu prispevajo tudi ilustracije Maše Kozjek, ki v toplih barvah prikažejo nežne in dinamične družinske trenutke. V ospredju so obrazi likov, ki so zelo izrazni. Vizualni podobi slikanice prav tako uspe prikazati vrvež ulice in vrtčevskega dogajanja. Na ilustracijah vidimo otroke in malčke, očke, mamice ter nosečnice, podobe so polne detajlov in krajše besedilo poglobijo z dodatnimi informacijami, o katerih se lahko ob prebiranju knjige pogovarjamo z otrokom.

Kakšen pomen imajo za najmlajše zgodbe o njihovi zgodovini, o tem, od kod so prišli, je še ena pomembna tema slikanice *Nala*, ki poleg tega prikaže

tudi, kako pomembna je v družini iskrenost. To je knjiga, ki o zahtevnih temah govori dostojanstveno. Za mlade bralce ima pomembno spoznavno funkcijo, saj predstavlja podobo nekonvencionalne družine. To stori z izjemno osebnega zornega kota deklice, skozi njene izkušnje in pristojušne razmisleke ter njeno zgodovino. Kljub tretjeosebni pripovedi je fokalizator Nala, zato smo bralci postavljeni v njeno kožo. To je pomembno: ne gre torej denimo za pripoved o materi, ki si je želela posvojiti otroka, ampak predvsem za zgodbo o otroku, ki razmišlja o sebi. Delo tako ustvari intimno okolje, dekličine zgodbe ne komentira nihče od zunaj, sama jo raziskuje, doživlja in sprejema. Deklica pripoved sama tudi zaključi, ko sklene, da se počuti varno. To je ključen vidik besedila, v katerem skozi Naline oči bralec drugačnost *doživi*, ne da bi jo gledal z neke distance. Pomembno je, da se otroško-mladinska dela dotikajo tabuiziranih tem, ki mlade bralce zanimajo. A ni pomembna le prisotnost neke tematike, ključen je predvsem način, kako knjiga o določeni tematiki govori. Slikanica *Nala* je primer dela, ki o posvojitvi ne govori kot o neki posebnosti, ne postavlja je v izložbo in je ne komentira, ampak jo prikaže kot enega od *modusov vivendi* mlade družine, kot nekaj naravnega, ljubečega in nikakor travmatičnega. Prav ta poteza besedila je po mojem mnenju njegova ključna kvaliteta.

Tekst je sicer slogovno izčiščen, povedi so kratke, nekaj več detajlov besedilo posreduje, ko opisuje dogajanje v okolici, sicer pa so v ospredju dejanja in premiki likov ter predvsem dialogi. Ti so prepričljivi, saj uporabljajo preprost jezik in kratke povedi, ki delujejo pogovorno. Pogrešam nekoliko očitnejše slogovne nianse pri govoru različnih likov in pri intervencijah pripovednega glasu, saj se ti diskurzi stilno ujemajo. Dialogi so namreč v tem besedilu ključno sredstvo karakterizacije literarnih oseb, katerih značaj pa ni posebej izoblikovan. Če po drugi strani pogledam "od daleč", struktura zgodbe kot celota deluje dobro. V nekaj izsekih učinkovito napne dramaturški lok od začetnega spraševanja deklice o njenem izvoru, ki dobi le kratek odgovor, do celotne zgodbe o njenem prihodu v Slovenijo ter posrečenega zaključka, ko deklica zaspi, pomirjena in z nasmehom na obrazu. Knjiga s to drobno, a učinkovito zgodbo praznuje drugačnost, ki pa je ne prikaže kot neko posebnost, ampak kot nekaj najbolj običajnega, zanimivega in lepega.